

KÜÇÜK İŞLETMELER İÇİN
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK BİLGİSİ

MESLEKİ FİRMALAR İÇİN FIRSATLAR

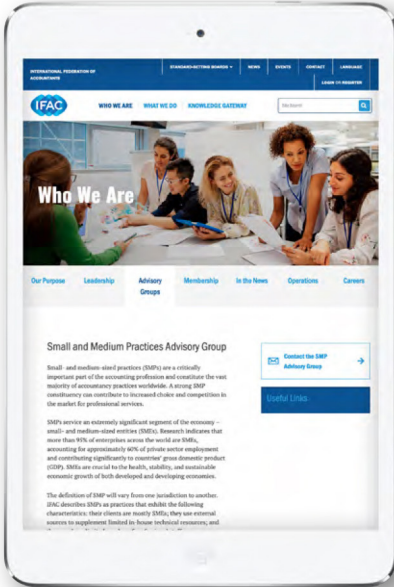

International
Federation
of Accountants

GENEL BAKIŞ

Sürdürülebilirlik bilgisi¹, yalnızca işletmeler ve ekonomilerde sürdürülebilirliğe dikkat çekmek için değil, birçok nedenden dolayı küresel gündemin merkezinde yer almakta ve çekiciliğini korumaktadır. İşletmenin dayanıklı olması ve devamlılığını koruması konusu, bazı sosyal sorunları ve işletmelerin iklim üzerindeki etkisini gün yüzüne çıkaran Covid-19 pandemisi sebebiyle daha önemli bir hal aldı. 2021 yılı boyunca, işletmelerin çoğu “yeni normalin” ne olduğunu bulmaya çalıştı. Diğer taraftan, yeni bir uluslararası sürdürülebilirlik standartları kurulu oluşturulmasına ilişkin çalışmalar başladı ve IFRS Vakfı çatısı altında kurulmasına karar verildi².

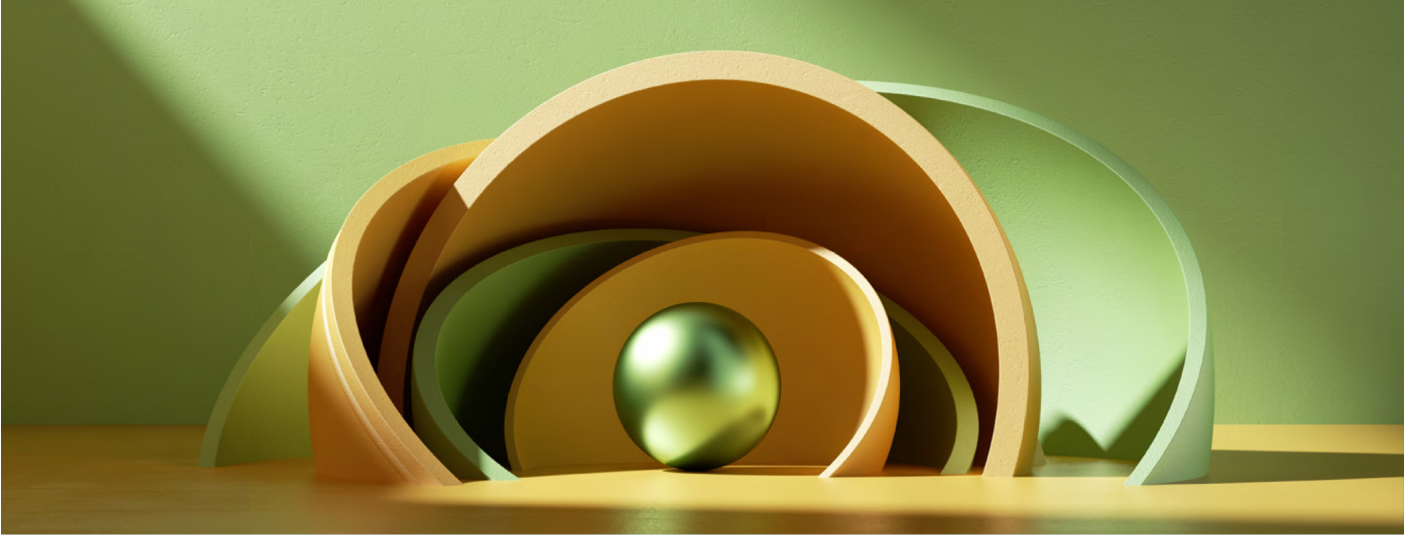
IFAC SMP Tavsiye Grubu,

Sürdürülebilirlik bilgisinin küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ) ve küçük ve orta büyüklükteki mesleki firmalar (SMP) için uzun vade de değil halihazırda da oldukça önemli olduğuna inanmaktadır.

Bu yayında danışmanlık, raporlama, Genel Kabul Görmüş Prosedürler ile denetimler ve güvence dahil meslek mensuplarının sundukları hizmet çeşitliliği vurgulanmakta ve sürdürülebilirlik bilgisini kullanmanın ve hatta raporlamanın KOBİ’ler için faydalarına yer verilmektedir.

Mesleki firmaların becerileri ve bilgilerini nasıl geliştirebilecekleri ve ilk adımı nasıl atacakları da açıklanmaktadır. Bu yayının öncelikli hedef kitlesi serbest çalışan muhasebe meslek mensupları ve küçük ve orta büyüklükteki mesleki firmalardır. Diğer taraftan KOBİ’ler ve diğer paydaşlar için de bu yayın oldukça faydalı olabilir.

- 1 Sürdürülebilirlik ve “Finansal Olmayan” bilginin yaygın olarak kullanılan bir tanımı yoktur. Bu yayın için, sürdürülebilirlik bilgisi çalışanlar, tedarikçiler, tüketiciler, toplum, insan hakları ve çevresel, sosyal ve yönetsimsel konulara ilişkin her hususu içerisine alan bir ifadedir.
- 2 IFAC’ın Sürdürülebilirlik Standartlarına ilişkin son yayını inceleyiniz.

KOBİ'LER & SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK BİLGİSİNİN ÖNEMİ

KOBİ'ler, küresel ekonominin sağlıklı büyümesi, dayanıklılığı ve sürdürülebilirliği için kritik öneme sahiptir. Çünkü KOBİ'ler, özel sektör gayrisafi yurt içi hasılasının, varlık ve istihdam yaratmanın, sosyal etki ve karbon ayak izinin büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Dünya genelinde KOBİ'ler işletmelerin %90'ını temsil etmektedir ve genellikle ülkelerin oluşturdıkları nicel eşikler (örneğin, çalışan sayısı, varlık oranı ve gelir düzeyi) referans alınarak tanımlanmaktadır. Ancak gerçek şu ki, KOBİ'ler büyüklüklerine, faaliyet sürelerine, sektörlerine, işletme modellerine ve vizyonlarına göre büyük farklılık gösterir ve ne yazık ki tamamına uyan tek bir yaklaşım ile ele alınmaları oldukça güçtür.

Bir işletmenin kendi içerisinde karar alması, düşünme ve planlama şeklini geliştirmesi ve hatta hikayesini nasıl raporlayacağı konusunda sürdürülebilirlik bilgilerinin kullanılmasının oldukça önemli faydaları vardır. Bu konuda aşağıda belirtilen süreçler öncelikli olarak değerlendirilebilir:

- Daha fazla bilgi ile donatılmış iş kararları alabilmek, stratejik planlama ve risk yönetimini genişletmek ve böylece entegre düşünmeye odaklanmak amacıyla halihazırda olan, uygun ve güvenilir sürdürülebilirlik bilgisine sahip olmak.
- Talepte bulunan dış paydaşlar ve iş ortaklarına sürdürülebilirlik bilgisini raporlamak.
- Sürdürülebilirlik bilgisinin denetimi veya bağımsız güvencesinin sağlanması hususunda bir muhasebe meslek mensubundan hizmet almayı istemek.

KOBİ'ler Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine ulaşmak için önemli bir role sahiptirler. Öncelikli olarak:

Hedef 8: "İstikrarlı, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, tam ve üretken istihdamı ve herkes için insana yakışır işleri desteklemek"

Hedef 9: "Dayanıklı altyapılar tesis etmek, kapsayıcı ve sürdürülebilir sanayileşmeyi desteklemek ve yenilikçiliği güçlendirmek" (KOBİ'lerin potansiyelini ortaya çıkarmak için)

Hedef 13: "İklim değişikliği ve etkileri ile mücadele için acilen eyleme geçmek"

1

DAHA FAZLA BİLGİ İLE DONATILMIŞ İŞ KARARLARI ALABİLMEK, STRATEJİK PLANLAMA VE RİSK YÖNETİMİNİ GENİŞLETMEK VE BÖYLECE ENTEGRE DÜŞÜNMEYE ODAKLANMAK AMACIYLA HALİHAZIRDA OLAN, UYGUN VE GÜVENİLİR SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK BİLGİSİNE SAHİP OLMAK

KOBİ'lerin bazıları için, sürdürülebilirlik bilgisinin temel değeri ve kullanımı, dış raporlamadan daha çok dahili karar alma süreçleri içindir. Uygun, zamanında, karşılaştırılabilir ve doğru sürdürülebilirlik bilgisi KOBİ'lerin stratejileri, iş modelleri ve çevre ve toplum üzerindeki etkileri hakkında bütünsel düşünmelerine yardımcı olur. Aslında, dayanıklı olmak riskli bir şekilde yönetmek ve gelecekte sürdürülebilir başarılar sağlamak için bilinçli kararlar almak istiyorlarsa, yönetimin görmezden gelemeyeceği birçok sürdürülebilirlik

sorunu vardır. Hem finansal hem de finansal olmayan (veya "sürdürülebilirlik") bilgiden elde edilen öngörü ve entegre yaklaşım, birbiri ile bağlantılı olduğu zaman en üst düzeye çıkar. Örneğin, bazı fırsatlar iyi bir finansal kazanç ile sonuçlanabilir. Ancak, elde edilen sonuçlar işletmenin itibarına zarar veriyorsa veya hukuki bir işlem ile sonuçlanıyorsa, konunun daha bütüncül olarak değerlendirilmesi gerekir. Kısa vadeli kazanç elde edilmesi mümkün olabilir, ancak bu durum işletmenin gelecekteki performansına zarar verebilir.

Değer Raporlaması Vakfı'nın (The Value Reporting Foundation) Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi entegre düşünceyi şu şekilde tanımlar:

"Entegre düşünce, bir kuruluşun çeşitli işletme ve fonksiyonel birimleri arasındaki ilişkileri ve kullandığı ya da etkilediği sermaye öğelerini aktif şekilde hesaba katmasıdır. Entegre düşünce kısa, orta ve uzun vadede değer yaratmaya yönelik entegre karar verme mekanizmalarına ve eylemlere giden yolu açmaktadır"

KOBİ'ler için entegre düşüncenin merkezindeki konu, işletmenin kilit unsurlarının tamamını daha iyi anlayabilsin diye insanlar ve departmanlar arasındaki duvarları yıkmaya bağlıdır. Bu unsurlar, işletmeyi etkileyen trendler ve sorunlar açısından yönetim, strateji, işletme modeli, fırsatlar ve riskleri içerir. Entegre düşünce, bir işletmenin tükettiği farklı kaynakları ve kurduğu ilişkileri göz önünde bulundurması, zaman içerisinde işletmenin dayanıklı ve aktif olarak kalmasına yardımcı olan kararlar almaları için en iyi konumda yer alması için dikkate alınması gereken bir stratejidir. Birçok durumda, işletme sahibi olan yöneticiler, zaten sezgisel olarak entegre bir tutum içerisinde kararlar alıyor olmalarına rağmen, bu değerlendirmeler, yönetim kaynaklarının sınırlı olabileceği KOBİ'ler için çok önemlidir. Daha karmaşık iş modellerine sahip büyük işletmeler ile kıyaslandığında, entegre düşüncenin uygulanma süreci, daha kolay ve daha az zaman alıcı olabilir.

Bazı sektörlerde şirketlerin daha sürdürülebilir uygulamalara sahip olmaları için giderek artan bir baskı var. Örneğin, KOBİ'lerin atık kirliliğine katkısının dünya toplamının %60-70'i olduğu tahmin edilmektedir.

Sürdürülebilirlik bilgisinin belirlenmesi, ölçülmesi ve analiz edilmesi için süreçler oluşturma, sistemler ve kontroller gerçekleştirme önemli avantajlar vardır. Bu durum bünyesinde, verimliliğin artması ve rakiplerin farklılaşmasını barındırır. İş riskleriyle yüzleşerek ve bunlara çözüm olarak finansal performansın iyileştirilmesi ve maliyetlerin düşürülmesi KOBİ'ler için çevresel faaliyetlerin faydaları arasında değerlendirilebilir. Bu, şirketin itibarını arttırmayı ve paydaşlarla olan ilişkilerinde meşruiyeti sağlamlaştırmayı içerebilir. Sürdürülebilirlik bilgisi, çalışma koşullarının sağlık ve güvenliği teşvik etmesini sağlamak, çeşitlilik ve kapsayıcılığı desteklemek ve atık ve enerji maliyetlerini azaltmak dahil sürdürülebilir işletme uygulamalarını optimum hale getirmenin temelini oluşturur. Diğer taraftan eyleme geçmemenin riskleri daha büyük olabilir.

IFAC ve Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi'nin "Entegre Düşünce Kanalıyla KOBİ'ler için Değer Yaratma- Entegre Raporun Faydaları" isimli yayını, yalnızca kâr amacı gütmeyen kuruluşların değil aynı zamanda KOBİ'lerin de entegre düşünce ve raporlamaya uyum sağlamalarına ve bunun faydalarını fark etmelerine yardımcı olmaktadır.

Sürdürülebilirlik bilgisine ilişkin danışmanlık hizmetleri

Son yıllarda, işletmelere sunulan danışmanlık hizmetlerinin sunulmasında önemli bir artış ve çeşitlenme olmuştur. IFAC Mesleki Firma Dönüşüm Eylem Planı- Gelecek için Yol Haritası (The IFAC Practice Transformation Action Plan – A Road Map to the Future)³ isimli yayın, "geleceğe hazır" olmak için kilit mesleki alanlardan birisi olarak mesleki firma faaliyet modelinin gelişmesi ve danışmanlık hizmetlerinin artırılması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu yayın, sunulan hizmetlerin yeniden değerlendirilmesini ve işlemsel hizmetlerden veriye dayalı öngörülerini kullanan stratejik hizmetlere geçişi vurgulamaktadır. Ayrıca, sürdürülebilirliğe ilişkin konuları da içerisinde alarak uzmanlaşmanın önemini de vurgulamaktadır.

3 TÜRMOB Uluslararası Dergisi, 2020 s.57, <https://www.turmob.org.tr/ebulten/TURMOBHaber/57/files/assets/basic-html/page-1.html#>

Serbest çalışan muhasebe meslek mensupları, güven sağlayan danışmanlar olarak, KOBİ'lerin sürdürülebilirlik konularını yönetmelerine ilişkin rehberlik hizmeti sunma ve tavsiyelerde bulunma konusunda iyi bir konuma sahiptirler. Bunun nedeni, işletmenin faaliyet gösterdiği sektör ve ortamın yanı sıra işi de bilmeleridir. Serbest çalışan muhasebe meslek mensupları, şu anda işletmelerin ilgi alanında olmayan sürdürülebilirlik verilerini müzakere edebilir ve aşağıdakiler gibi farklı konularda en iyi ha-

reket tarzını belirlemek için finansal ve finansal olmayan bilgileri bir araya getirebilirler:

- Doğru, zamanında, uygun ve karşılaştırılabilir sürdürülebilirlik bilgileri sağlamak için güvenilir verilere sahip olmak.
- Raporlama, kurum-İçi risk yönetimi ve yönetim sistemlerinin tasarlanması ve süreç iyileştirmeleri konusunda tavsiyelerde bulunmak.
- Sürdürülebilir ve sorumlu işletme uygulamalarını optimize etmek (örneğin, kaynakları ve enerji maliyetlerini azaltmak ve verimliliği artırmak için yeni ekipman ve süreçlere yatırım yapmak).
- Modern işletme yönetim uygulamalarına uyum ve erken haleflik planlamasına duyulan ihtiyaç dahil olmak üzere, aile şirketleri içinde güçlü yönetim konusunda tavsiyelerde bulunmak.

- Şirketin stratejisi esas alınarak kilit performans göstergeleri ve sürdürülebilirlik hedeflerini tasarlamak ve izlemek.
- Risk değerlendirmelerine olanak sağlayacak senaryo analizleri yapmak (örneğin, iklim değişikliği risklerinin faaliyet marjları üzerindeki etkisinin daha iyi anlaşılması).
- Kilit paydaşların belirlenmesi ve tedarik zinciri riskleri ve fırsatlarının tanımlanması.

Serbest çalışan muhasebe meslek mensuplarının etik standartlara en üst düzeyde bağlı kalmaları istenir. IFAC üyesi meslek örgütlerinin, Muhasebe Meslek Mensupları için Uluslararası Etik Standartları Kurulu (IESBA) tarafından yayınlanan Muhasebeciler için Uluslararası Etik Standartlar (Uluslararası Bağımsızlık Standartları dahil) kadar bağlayıcı etik standartları kabul etmeleri ve uygulamaları gerekli kılınır.

IESBA Etik Kurallar, mesleki firmaların denetim müşterilerine bazı güvence dışı hizmet sunmalarını yasaklayan bağımsızlık yükümlülüklerini de içermektedir. Örneğin, güvence dışı hizmetler (NAS), denetim müşterisi için bir yönetim sorumluluğu üstlenmeyi zorunlu tutmaz. Yönetimin sorumlulukları; beşerî, finansal, fiziksel, teknolojik ve maddi olmayan varlıkların alım, konumlandırma ve kontrolü ile ilgili kararlar alma da dahil bir işletmeyi denetlemeyi, önderlik etmeyi ve yönlendirmeyi kapsar.

Mesleki firmaların bir denetim veya güvence müşterisine güvence dışı hizmet sunup sunamayacağına ilişkin koşulları açıklığa kavuşturmak ve ele almak için IESBA Etik Kuralların hükümleri revize edilmiştir. Revize hükümler, 15 Aralık 2022 tarihinde veya sonrasında başlayan dönemler için finansal tabloların denetlenmesi ve incelenmesinde geçerli olacaktır.

2

BU HİZMETİ TALEP EDEN DIŞ PAYDAŞLAR VE İŞ ORTAKLARINA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK BİLGİSİNİN RAPORLANMASI

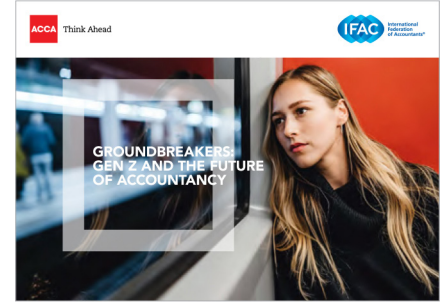
Son yıllarda, sürdürülebilirlik bilgilerini raporlayan KOBİ sayısında bir artış olmuştur ve bu trendin artması beklenmektedir. Tedarik zinciri baskıları (tedarik zincirinde belirli standartları karşılaması beklenen veya karşılaması gerekli kılınan büyük işletmelerden “aşağıya sızma etkisi”), düzenleyici yükümlülükler ve paydaş talepleri (kendi düzenleyici taleplerini karşılamak için güvenilir bilgiye ihtiyaç duyan bankalardan veya sigorta şirketlerinden gelen talep) gibi birçok sebep vardır. KOBİ’ler rakipleri karşısında ileride olduklarını göstermek için gönüllü olarak raporlama yapmak isteyebilirler. KOBİ’ler, büyüklükleri, sektör, iş modelleri ve sahip oldukları kaynaklara bağlı olarak bu baskılara farklı şekillerde yanıt vereceklerdir. Uluslararası çevre yönetim sistemleri standardı ISO 14001’i uygulayan KOBİ’ler, sürdürülebilirlik etkileri ve performansına ilişkin raporlaması gereken süreçlerin farkında ve ilgili verilere sahiptirler.

İç yönetim süreçleri ve karar alma süreçlerindeki gelişmeler ve ilerlemele- re ek olarak, sürdürülebilirlik bilgisi- nin raporlanması sadece bir maliyet olarak değil aynı zamanda bir yatırım olarak da görülmelidir. Çünkü bu raporlama türü aşağıdakiler dahil diğer önemli faydaları beraberinde getirir:

- Müşteriler, tedarikçiler, diğer paydaşlar ve tüm toplum nezdinde daha fazla güven tesis etmek.
- Değerleme için daha iyi bir temel sağlayarak işletmenin transferi, satışı ve el değiştirmesi olasılığını maksimum düzeye çıkartmak.
- Makul bir maliyetle finansmanı güvence altına almak. Kredi veren kuruluşların çoğu finansal sermayenin geçmişte nasıl kullanıldığını ve işletmelerin bütüncül bir stratejiye ve çok yönlü bir plana dayalı olarak gelecekteki hedeflerini bilmek isteyecektir. Ayrıca, hibe başvurusu gerektiren kamu hibeleri gibi halihazırda olmayan finansmana erişim sağlanabilir.

- Yetenekli insanları çekmek ve onları elde tutmaya devam etmek. Çalışanlar çevreye ve topluma olumlu etkisi olan işyerlerinde çalışmak isterler. Araştırmalar, eğer bir işletme sağlam bir kurumsal sürdürülebilirlik raporlaması (CSR) politikasına sahip değilse Z kuşağı⁴ o işletmede çalışmak istemeyeceğini gösteriyor ve Z kuşağı, kariyerini bir işletmenin sürdürülebilirlik yaklaşımını esas alarak seçiyor ve bu amacı maaştan daha fazla önceliklendirilen bir nesil yetişiyor.

IFAC, KOBİ'lerin tamamı için sürdürülebilirlik raporlaması yükümlülüklerini zorunlu hale getirilmesi önemli bir yük oluşturacağını farkındadır. IFAC gönüllü yaklaşımı destekler ve KOBİ'lerin küresel sürdürülebilirlik raporlama sistemine dahil edilmesinin hayati önem taşıdığına ve geliştirilen standartların uygulamalarında ölçeklenebilir olabileceğine inanır.

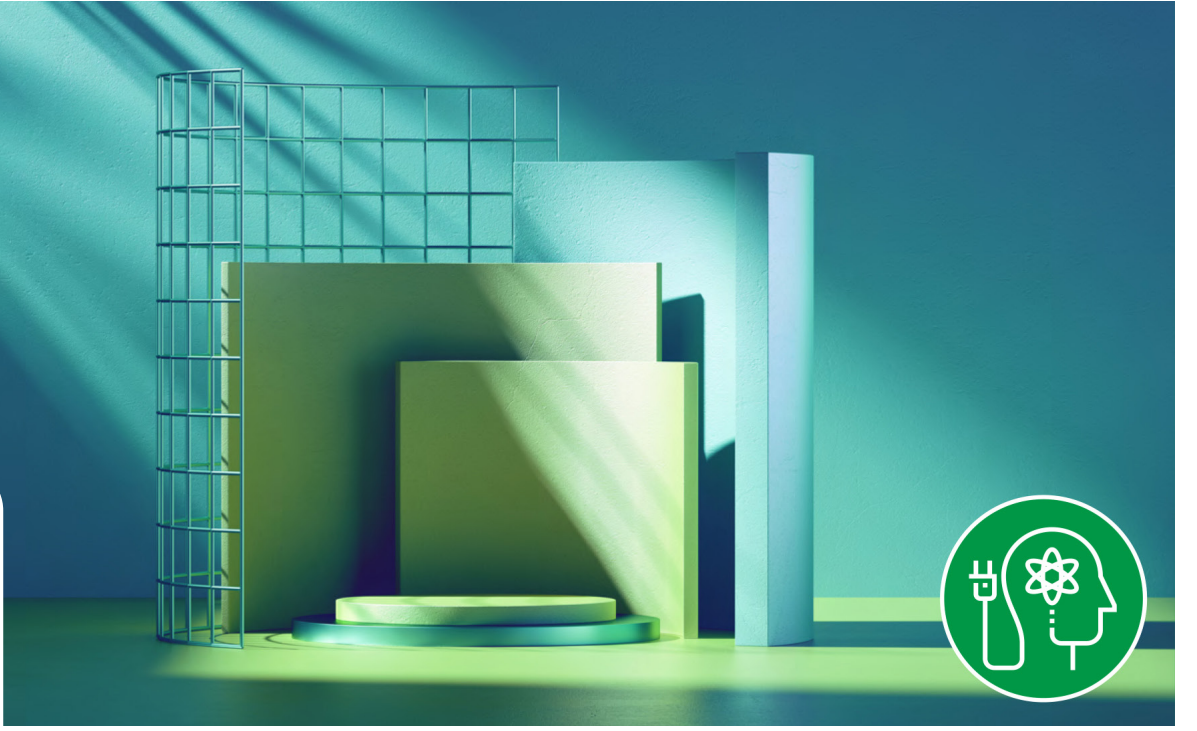

Sürdürülebilirlik Raporlaması Hizmetleri

KOBİ'ler kaynaklarını sınırlandırabilir ve yüksek kalitede sürdürülebilirlik raporlaması hizmeti alma konusunda muhasebe meslek mensuplarına güvenirlir. 2018 yılı IFAC Küresel SMP Anketi, mesleki firmaların %85'inden fazlasının işletme danışmanlığı veya danışmanlık hizmeti sunduğunu ve bu hizmet hattının gelecekte önemli bir büyüme kaydetmesinin beklendiğini ortaya koydu. Firmaların %14'ü gelişmiş kurumsal raporlama hizmetleri (ör. entegre raporlama, sürdürülebilirlik raporlaması ve CSR raporlaması) sunuyor ve bu oran muhtemelen son yıllarda artmış ve artmaya devam edecektir.

3

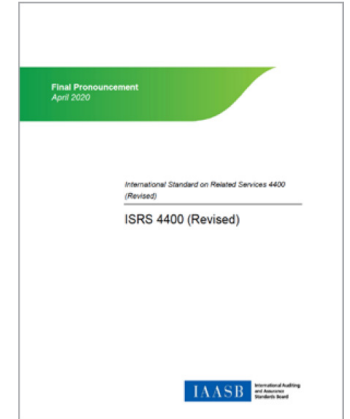

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK BİLGİSİNİN DENETİMİ VEYA BAĞIMSIZ GÜVENCESİNİN SAĞLANMASI HUSUSUNDA BİR MUHASEBE MESLEK MENSUBUNDAN HİZMET ALMAK

Üzerinde Mutabık Kalınan İşlemlere (AUP) Yönelik Denetimler

AUP denetimi, finansal veya finansal olmayan konularda (KOBİ ile veya çalışmayı özel olarak talep eden başka biriyle) üzerinde mutabık kalınan prosedürleri uygulayan bir muhasebe meslek mensubuna ihtiyaç vardır. Rapor uygulanan işlemleri ve ilgili bulguları iletir ve herhangi bir güvence elde edilmez ve neticesinde ne bir sonuç ne de bir görüş ifade edilir.

AUP denetimleri, hizmetin farklı koşullara göre uyarlanabilmesi ve bilgi, belge, ölçüm veya yasa ve yönetmeliklere uyum dahil olmak üzere AUP prosedürlerinin uygulandığı her şeyi kapsayabilmesi nedeniyle KOBİ'lere esneklik sunar. AUP denetimleri, sıklıkla düzenleme veya talep gibi çeşitli amaçlar için hem finansal hem de finansal olmayan bilgi için yapılır. Uygun bir örnek vermek gerekirse, bir düzenleyici otoriteye raporlanan sera gazı emisyonlarının hacminin yeniden hesaplanması olabilir.

AUP Hizmetleri

Mesleki firmalar, Uluslararası İlgili Hizmetler Standardı 4400'ü (Finansal Bilgilere İlişkin Üzerinde Mutabık Kalınan Prosedürlerin Uygulanmasına Yönelik İşler) kullanılarak hem finansal hem de finansal olmayan konulara ilişkin AUP denetimleri sunabilirler. Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu (IAASB), 1 Ocak 2022'de veya sonrasında sözleşme şartları üzerinde anlaşmaya varılan AUP denetimleri için geçerli olan standardı yakın zamanda revize etti. ISRS 4400 mevcut versiyonu, bu revizyon yürürlüğe giresiye kadar geçerli olacaktır.

Aralık 2020 tarihinde, IFAC, 'Üzerinde Mutabık Kalınan Prosedürlerin Denetimleri – Bir Büyüme ve Değer Fırsatı', isimli bir yayın yayınladı. Bu yayın bir AUP denetiminin uygun olduğu durumlarda, bu tür hizmetlerin sunulmasının faydalarını hem finansal hem de finansal olmayan konulara ilişkin örneklerin yanı sıra uygulanabilecek örnek prosedürler içeren altı kısa vaka çalışması içermektedir.

Güvence Denetimleri⁵

Bağımsız güvence, bir KOBİ'nin raporladığı finansal olmayan bilgilerine yönelik güvenilirliği artırır. Bir güvence denetimi, hedef kullanıcıların denetime konu bilgilere ilişkin güven derecesini artırmak üzere tasarlanmış bir sonuç ifade etmek için yeterli uygunlukta kanıt elde etmeyi amaçlayan bir denetçiye yer verir.

Örneğin, bir işletme, geçerli kriterlere göre tanımlanmış çevresel veya sosyal ölçütler ve hedefler gibi işletmenin koşullarına uygun sürdürülebilirlik yönlerini ölçümleyerek veya değerlendirerek bir takım sürdürülebilirliğe ilişkin bilgileri hazırlayabilir

ve raporlayabilir. Daha sonrasında, bir muhasebe meslek mensubundan bu bilgilere ilişkin güvence denetimi hizmeti talep edebilir.

Bir güvence denetimi yürütülürken, muhasebe meslek mensubunun hedefleri, söz konusu bilginin önemli bir yanlışlıktan uzak olup olmadığı konusunda makul beyan, sınırlı bir güvence sağlamak ve güvenceye konu bilginin dayanağının ölçülmesi veya değerlendirilmesi neticesinde elde edilen sonuca ilişkin bir karar vermektir. Bu, güvence sonucunun yer aldığı bir kararın esaslarının açıklandığı yazılı bir rapor ile yapılır.

Güvence Hizmetleri

IAASB standartları kapsamında güvence hizmeti sunulmasına ilişkin hükümlerin aşağıdakilere bağlı olduğu dikkate alındığında (ve küçük ve orta büyüklükteki mesleki firmaların (SMP'ler) bu yükümlülükleri karşılayabilecekleri göz önünde bulundurulacak), SMP'ler, uluslararası standartlara dayalı sürdürülebilirlik bilgisine ilişkin yüksek kalite güvence hizmeti sunma konusunda iyi bir konuma sahiptirler.

- Serbest çalışan bir muhasebe meslek mensubu, Uluslararası Kalite Yönetim Standardı (ISQM)⁶ veya diğer mesleki yükümlülükler ya da kalite yönetim sistemine ilişkin mesleki firmasının sorumluluk alanını belirleyen yasa veya düzenlemelerdeki yükümlülüklerle bağlı olan bir mesleki firma ortağıdır.
- Serbest çalışan muhasebe meslek mensubu ve denetim ekibi üyesi, IESBA tarafından yayınlanan

Muhasebe Meslek Mensupları için Uluslararası Etik Kurallara (Bağımsızlık Standartları dahil) veya en az bu standartlar kadar talep gören diğer mesleki yükümlülükler ya da yasal veya düzenleyici yükümlülüklerle tabidir.

- Serbest çalışan muhasebe meslek mensubu, güvence becerileri ve teknikleri dahil kendi yetkinliklerine sahip diğerlerinin yetkinliklerini de içeren standardın yükümlülüklerine uyumludur.

İlgili IAASB standartları:

- **ISAE 3000 (Revize), Tarihi Finansal Tabloların Denetimleri veya İncelemeleri Dışındaki Güvence Sözleşmeleri.** Bu, IAASB'nin ISAE serisindeki tüm güvence denetimleri için geçerli olan çatı standarttır.
- **ISAE 3410 Sera Gazı Beyanlarına İlişkin Güvence Denetimleri.** Bir KOBİ'nin sera gazı beyanını raporlayacakları güvence denetimleri ile ilgilidir.

5 Tarihi finansal bilgilerin denetimleri veya incelemeleri dışında.

6 Uluslararası Kalite Yönetim Standardı 1, Finansal Tabloların Denetimi veya İncelemesi veya diğer Güvence ve ilgili Hizmet Sözleşmelerini yürüten Mesleki Firmalar için Kalite Yönetim (ISQM 1) 15 Aralık 2022 tarihinde yürürlüğe girecektir ve IAASB'nin mevcut standardı olan Uluslararası Kalite Kontrol Standardı 1'in (ISQC 1) yerine geçecektir.

Haziran 2021 tarihinde, IFAC, AICPA ve CIMA, ‘Sürdürülebilir Güvencede Son Durum’ isimli bir küresel kıyaslama çalışması yayınladı. Bu çalışma, borsada işlem gören şirketlerin sürdürülebilirlik ile ilgili konuları ne ölçüde raporladıkları ve buna ilişkin ne ölçüde güvence elde ettikleri, hangi güvence standartlarını kullandıkları ve hangi tür şirketlerin güvence hizmeti sunduklarını içerdi ve bu bilgilerin bir analizini ortaya koydu.

Şirketlerin % 91’i bazı düzey sürdürülebilirlik bilgisini raporladıklarını ifade etti.

Sürdürülebilirlik bilgisini raporlayan **Şirketlerin % 51’i** bu konuda güvence hizmeti aldı.

Güvence denetimlerinin % 63’ü denetim veya denetim ile ilişkili firmalar tarafından yürütüldü.

Raporlamanın önemi ve sürdürülebilirlik bilgisinin güvencesi giderek daha fazla önemli hale geldiği için, KOBİ’ler için bu veriler yol gösterici olabilir.

USING ISAE 3000 (REVISED) IN SUSTAINABILITY ASSURANCE ENGAGEMENTS

A Guide to Accompany The State of Play in Sustainability Assurance

Company-reported information about sustainability factors is becoming mainstream—through increased voluntary disclosure as well as through new jurisdiction-specific rules. Investors, as well as other stakeholders, need to have trust and confidence in the information through external assurance—just like financial information. The International Auditing and Assurance Standards Board’s (IAASB) International Standard on Assurance Engagements (ISAE 3000 (Revised)—founded on decades of assurance standard-setting expertise and extensive stakeholder engagement—is a comprehensive standard that applies to non-financial information assurance engagements, which include environmental, social and governance (ESG), or sustainability disclosures.

IFAC

ISAE 3000 (Revised), Assurance Engagements Other than Audits or Reviews of Historical Financial Information (i.e., “ISAE 3000”)
An “umbrella standard”—designed to allow for supplemental standards, such as ISAE 3410, Assurance Engagements on Greenhouse Gas Statements. The IAASB also recently published Non-Authoritative Guidance on Applying ISAE 3000 (Revised) to External General Reporting ESG Assurance Engagements—“EER Guidance”—to help assurance practitioners apply the Standard in sustainability-related and integrated reporting engagements (among other extended external reporting).

Proper application of ISAE 3000 requires use by competent practitioners who are subject to:

- Compliance with requirements addressing the practitioner’s own competence (including assurance skills and technical)
- The IAASB’s International Standard on Quality Control 1, or other professional, legal or regulatory requirements that are as demanding
- The International Code of Ethics for Professional Accountants (including transitional Independence Standards) or other professional, legal or regulatory requirements that are at least as demanding.

ISAE 3000 assurance engagements are not “consulting” services.

ISAE 3000 assurance engagements have a specific purpose—to enhance confidence of intended users (i.e., investors or other stakeholders).

Consulting services focus directly on the needs of the client (i.e., the preparer of information).

Assurance engagements are undertaken by an independent assurance practitioner with the goal of expressing an assurance conclusion on reported information.

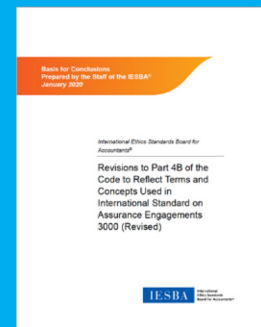
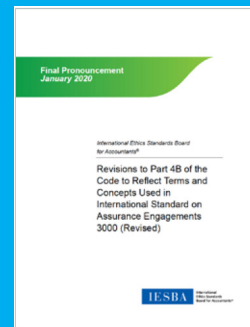
The report of the assurance practitioner should include a statement that the engagement was performed in accordance with ISAE 3000. Imprecise qualifying or limiting language (e.g., performed by “reference to”—or “based on”—ISAE 3000) may mislead users.

ISAE 3000 (Revize) uygulanmasını desteklemek için, IAASB tarafından başlatılan Genişletilmiş Dış Raporlama (EER) Güvencesi Denetimleri isimli proje ile ilave bir rehber geliştirildi. Bu rehber finansal olmayan raporlama için geliştirilen bir güvence alanını desteklemede önemli bir adımdır.

IFAC, “Sürdürülebilir Güvence Denetimlerinde ISAE 3000’i (Revize) Kullanmak” isimli bir yayın çıkardı.

AUP ve Güvence Hizmeti denetimlerini yürüten, mesleki firmaların (SMP), kaliteyi sağlamak ve kamu yararını korumak için firma düzeyinde ve denetim düzeyinde kalite yönetim ve mesleki etik yükümlülüklerine uyumlu olmaları gerekli kılındı.

2020 yılında, IESBA, ISAE 3000 (Revize) kullanılan terimleri ve kavramları yansıtmak için denetim ve inceleme sözleşmeleri (Kısım B) dışındaki güvence denetimleri için bağımsızlık standartlarına revizyonları yansıttı. Revizyonlar 15 Haziran 2021 tarihi ile yürürlüğe girmiştir.

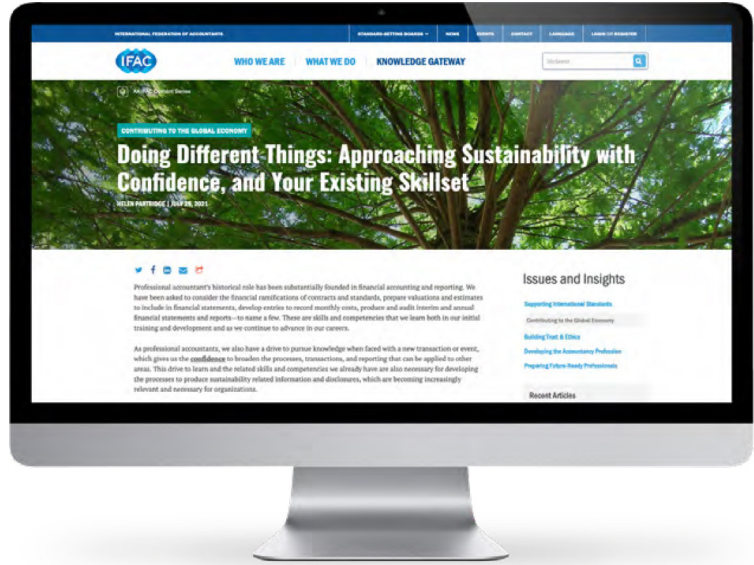

Bilgi ve Yetkinliklerin Genişletilmesi ve İlk Atılacak Adımlar

Gelecek, muhasebe mesleği ve SMP'lere hızla değişen dünyada faaliyetlerine devam etmeleri için büyüme ve uyum sağlamaya yönelik önemli fırsatlar sunuyor. Bu yeni çağda, sürdürülebilirlik konuları, hem müşterilere hizmet sunup geleceğe uygun kalmada hem de yeni nesil yetenekleri çekip elinde tutmada giderek daha önemli bir hale gelecektir.

Küçük mesleki firmalar, kurum için sürdürülebilirlik politikaları ve prosedürlerini düşünerek yolculuklarına başlamaları gerekir. Bu, mesleki firmalarının çalışanlarını nasıl gözettiklerini, tedarikçi seçimini, karbon emisyonlarını nasıl dengelediğini ve yerel topluluk ve çevre üzerindeki etkisini değerlendirmeyi içerebilir. Mesleki firmanın, örneğin Muhasebe Meslek Örgütü'nün SMG kursları ile sürdürülebilirlik konularına ilişkin personeline eğitim imkânı sağlayarak sürekli değişim ve gelişim zihniyetini benimsemesi de gerekir.

Muhasebe meslek mensupları, sahip oldukları eğitim sayesinde, sürdürülebilirlik bilgisini hazırlama veya güvencesini sağlama konusunda temel beceri ve yetkinliklere sahiptirler.

Her bir mesleki firma için, izlenmesi gereken süreç farklılık arz edebilir ve mesleki firmaya özgü çeşitli faktörler bu süreci belirleyecektir. Hizmet hayatına yeni başlayan küçük bir mesleki firma için, belirli bir bilgi ve deneyime sahip yeni bir personel istihdamı, mevcut personel veya ortağı bu alanda eğitim almasının sağlanması ya da bu alanda kendini zaten kanıtlamış diğer mesleki firmalar ile ortaklık değerlendirilebilecek seçenekler arasındadır.

Hangi müşteriler ile sürdürülebilirlik konularına odaklanmanın uygun olabileceğini belirleme ilk adım olabilir. Kamu hizmeti sunan işletmeler (sağ-

lık hizmetleri veya sosyal girişimler gibi), temel kamu hizmeti sağlayan işletmeler (elektrik, gaz, ulaşım, atık toplama ve arıtma gibi) ya da kâr amacı gütmeyen kuruluşlar gibi işletmeler ve kuruluşlar, genellikle geniş bir bağışçı, gönüllü ve ortağa sahip olmalarının yanı sıra raporlanan sürdürülebilirlik bilgisi ile ilgilenecek yerel/bölgesel/hükümet kanadında paydaşlara sahiptirler. Dış paydaşlara tedarik zinciri ile ilgili bilgi sağlama-sı gereken büyük şirketler, mesleki firmanın müşterisi olabilir. O halde, mesleki firma tarafından sunulabilecek diğer hizmetler de göz önünde bulundurulmalıdır.

Gelecek Şimdi!

Sürdürülebilirlik konusunda danışmanlık, raporlama, üzerinde mutabık kalınmış muhasebe ilkeleri ve güvence hizmetleri konusunda mesleki firmaların KOBİ'lere sundukları fırsatlar oldukça geniş bir alana yayılmıştır. Zaman bu konuda harekete geçme, farklılıkları keşfetme ve geleceği kucaklama zamanıdır. Neticesinde bu çalışmalar, mesleki firmaya, insana ve gezegene fayda sağlayacaktır.

ULUSLARARASI MUHASEBECİLER FEDERASYONU

International Federation of Accountants (IFAC)

529 Fifth Avenue, 6th Floor

New York, New York 10017 USA

‘Küçük İşletmeler için Sürdürülebilirlik Bilgisi – Mesleki Firmalar için Fırsatlar’ Küçük ve Orta Büyüklükteki Mesleki Firmalar Tavsiye Grubunun desteği ile IFAC tarafından hazırlanmıştır.

Daha fazla bilgi için christopherarnold@ifac.org

Görüşe açık taslaklar, istişare raporları ve diğer IFAC yayınları IFAC tarafından yayınlanır ve telif hakkı IFAC’a aittir.

IFAC yayınlarının tamamı İngilizce olarak yayınlanır. IFAC söz konusu tercümenin doğruluğu ve eksiksiz olması ya da bunun bir sonucu olarak ortaya çıkabilecek eylemler için bir sorumluluk üstlenmez.

IFAC logosu, “Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu”, ‘International Federation of Accountants’ ve “IFAC” ABD ve diğer ülkelerde IFAC’ın tescilli ticari markaları ve hizmet markalarıdır.

Yayının telif hakkı IFAC’a aittir. Telif hakkı © 2021 Tüm hakları saklıdır. Bu yayının çoğaltılması, saklanması veya başka bir yere iletilmesi ya da başka benzer kullanımları için IFAC’tan izin alınması gerekir. İletişim için: permissions@ifac.org

TÜRMOB YAYINLAMA İZİNİ

“Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) tarafından Kasım 2021 tarihinde İngilizce olarak yayınlanan, **“Küçük İşletmeler için Sürdürülebilirlik Bilgisi: Mesleki Firmalar için Fırsatlar”** yayını TÜRMOB tarafından Mart 2022 tarihinde IFAC’tan izin alınarak Türkçe diline çevrilmiştir. IFAC yayınlarının tamamı İngilizce olarak yayınlanır. IFAC söz konusu tercümenin doğruluğu ve eksiksiz olması ya da bunun bir sonucu olarak ortaya çıkabilecek eylemler için bir sorumluluk üstlenmez.

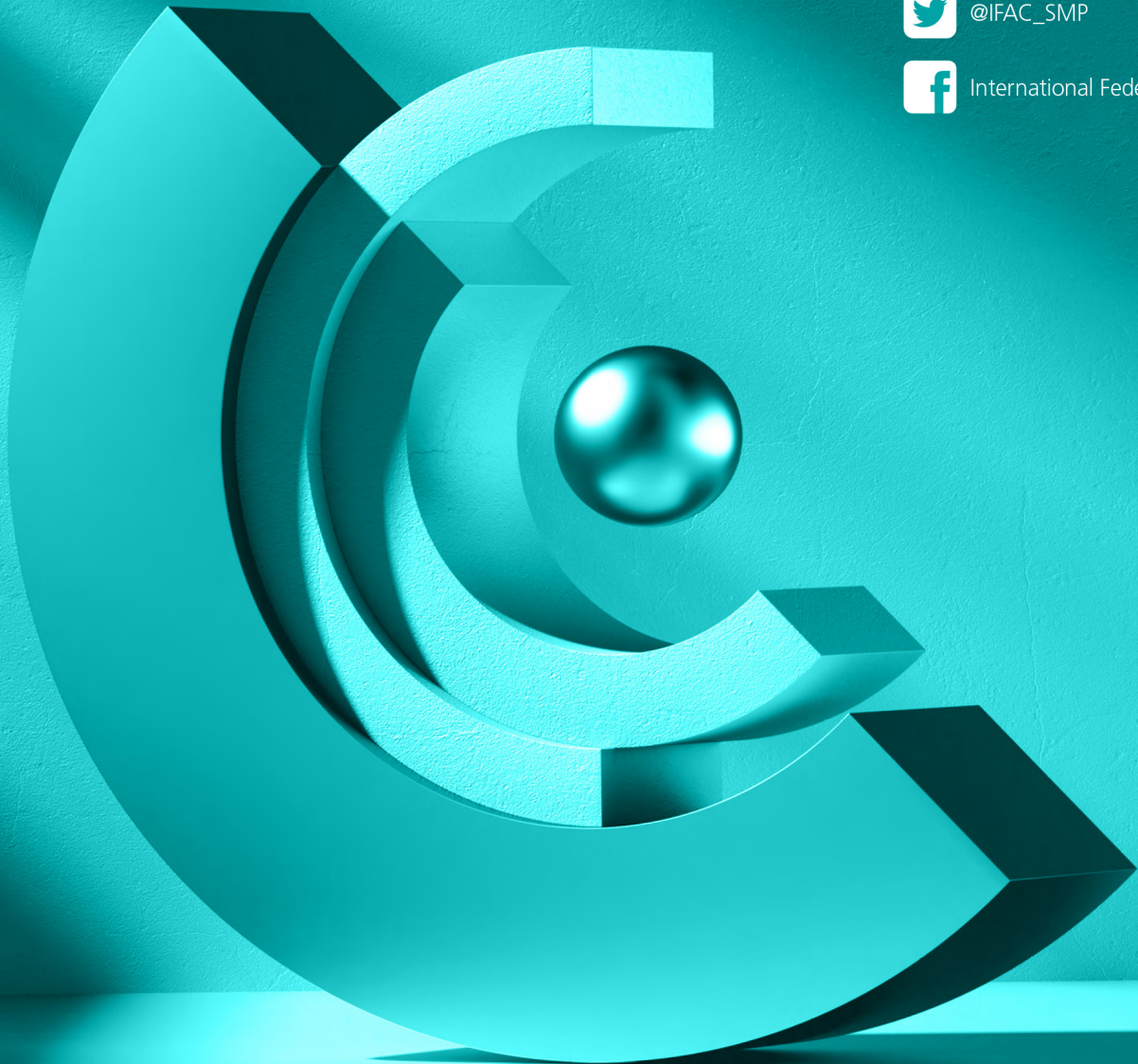
IFAC tarafından yayınlanan İngilizce metin *“Sustainability Information for Small Businesses: The Opportunity for Practitioners”* © Kasım 2021. Tüm hakları saklıdır.

TÜRMOB tarafından yayınlanan Türkçe metin **“Küçük İşletmeler için Sürdürülebilirlik Bilgisi: Mesleki Firmalar için Fırsatlar”** © Mart 2022. Tüm hakları saklıdır.

Orijinal Ad: **“Sustainability Information for Small Businesses: The Opportunity for Practitioners”**

İzin işlemleri için permissions@ifac.org adresi ile iletişime geçebilirsiniz.

Yayın yılı: 2022

IFAC SMP Community

@IFAC_SMP

International Federation of Accountants

International Federation of Accountants
529 Fifth Avenue
New York, NY 10017
USA
T +1 212 286 9344
www.ifac.org

International
Federation
of Accountants